

Економічне обґрунтування підготовки фахівців у сфері музичного мистецтва

Мазена Т. Л.¹, Лун Лі Янь², Хома М. С.³, Шуневич М. В.⁴, Табаков П. А.⁵,
Повстин О. В.⁶, Коцунир Т. Д.⁴

Опубліковано

Секція

УДК

24.06.2024

Освіта/Педагогіка

DOI: : <https://doi.org/10.5281/zenodo.12513606>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Анотація. У статті розглядається актуальність та необхідність економічного обґрунтування підготовки фахівців у сфері музичного мистецтва. Проаналізовано сучасний стан ринку праці в музичній сфері та визначено основні економічні чинники, які впливають на підготовку музичних фахівців. Висвітлено питання фінансування музичних навчальних закладів, витрати на навчання, а також економічна доцільність інвестицій у музичну освіту. Розглянуто моделі та підходи до економічного обґрунтування, що можуть бути використані для покращення якості освіти та підвищення конкурентоспроможності випускників на ринку праці. Зроблено висновки щодо ефективності економічного обґрунтування підготовки фахівців у сфері музичного мистецтва та запропоновано рекомендації для освітніх установ та органів державного управління.

Ключові слова: підготовка вчителів музики, соціальна справедливість, економіка та освіта, музична освіта.

Economic rationale for the training of specialists in the field of musical art

Annotation. The article examines the relevance and necessity of economic substantiation of the training of specialists in the field of musical art. The current state of the labor market in the music field has been analyzed and the main economic factors affecting the training of music specialists have been determined. The issue of financing music educational institutions, the cost of education, as well as the economic feasibility of investments in music education is highlighted. Models and approaches to economic justification that can be used to improve the quality of education and increase the competitiveness of graduates on the labor market are considered. Conclusions have been made regarding the effectiveness of the economic

¹ доктор мистецтвознавства

² кандидат мистецтвознавства

³ заслужений артист України

⁴ народний артист України

⁵ викладач кафедри музичного мистецтва ЗВО «Львівський університет бізнесу і права»)

⁶ доктор наук, <https://orcid.org/0000-0001-6347-8536>

⁷ аспірант ЗВО «Львівський університет бізнесу і права», <https://orcid.org/0009-0007-1214-5329>

justification of the training of specialists in the field of musical art, and recommendations for educational institutions and state administration bodies have been proposed.

Keywords: music teacher training, social justice, economy and education, music education.

Вступ

Підготовка фахівців у сфері музичного мистецтва є важливим аспектом культурного розвитку суспільства. Вона сприяє не лише збереженню і розвитку національної музичної спадщини, але й інтеграції українського музичного мистецтва у світовий культурний простір. В умовах сучасної економіки, яка дедалі більше орієнтується на знання та творчість, музична освіта стає стратегічно важливою галуззю, що вимагає ґрунтовного економічного обґрунтування. Дане питання розглядали такі науковці як: М. Бойченко [2], О. Бріт [3], Х. Набульсі [4], А. Смагіна [5] та ін.

Актуальність теми обумовлена необхідністю оптимізації ресурсів у процесі підготовки фахівців, а також забезпеченням високої якості музичної освіти, яка відповідає вимогам сучасного ринку праці. У контексті постійного зростання конкуренції у сфері культурних та креативних індустрій, підготовка висококваліфікованих музичних кадрів стає ключовим фактором, що впливає на економічний розвиток країни.

Метою даного дослідження є аналіз економічних аспектів підготовки фахівців у сфері музичного мистецтва.

Таким чином, дослідження спрямоване на те, щоб показати, як економічні фактори впливають на підготовку музичних спеціалістів і як можна покращити економічну ефективність та якість музичної освіти в Україні.

Результати

Сучасний стан ринку праці в музичній сфері характеризується високою конкуренцією та різноманітністю можливостей. Попит на музичних фахівців змінюється в залежності від регіону та сегменту ринку. З одного боку, зростає потреба в музичних педагогах, звукорежисерах та музичних продюсерах.

З іншого боку, музиканти-виконавці стикаються з високою конкуренцією та нестабільними доходами. Сучасні технології та розвиток цифрових платформ відкривають нові можливості для самостійного просування та заробітку, але водночас вимагають від фахівців нових навичок у сфері цифрового маркетингу та самоменеджменту [1].

Підготовка фахівців у сфері музичного мистецтва є складним та багатограним процесом, що вимагає врахування численних економічних чинників. Ці чинники, на думку М. Бойченко визначають якість освіти, доступність навчальних програм та можливості для студентів і випускників у подальшому професійному житті [2]. У табл.1 надано основні економічні чинники, що впливають на підготовку музичних фахівців.

Таблиця 1

Чинник	Опис
Фінансування освіти	Рівень державного та приватного фінансування музичних навчальних закладів.
Стипендії та гранти	Наявність стипендій і грантів для студентів музичних спеціальностей.

Вартість навчання	Розмір плати за навчання в музичних навчальних закладах.
Матеріально-технічне забезпечення	Інвестиції в музичні інструменти, обладнання та інфраструктуру навчальних закладів.
Рівень доходів населення	Загальний рівень доходів, що впливає на можливість молоді отримати музичну освіту.
Ринок праці	Попит на музичних фахівців на ринку праці, перспективи працевлаштування.
Фінансова підтримка культури	Державні та приватні інвестиції в культурну сферу, зокрема в музичне мистецтво.
Стипендії та підтримка талантів	Програми підтримки талановитих студентів та молодих музикантів.
Міжнародні програми та обміни	Наявність міжнародних програм обміну та можливостей стажування за кордоном.
Економічна стабільність	Загальний рівень економічної стабільності країни, що впливає на освітній сектор.

Як зауважує О. Бріт, ці чинники значною мірою визначають можливості та якість підготовки музичних фахівців, а також їхню здатність інтегруватися в професійне середовище після завершення навчання [3].

Інвестиції в музичну освіту мають значну економічну доцільність, що проявляється через декілька ключових аспектів, представлених на рис. 1. Музична освіта сприяє розвитку креативної економіки, яка включає музичну індустрію, театри, кіно, телебачення, рекламу та інші сфери, де музика відіграє важливу роль. Це веде до створення нових робочих місць і розвитку малого та середнього бізнесу. Музична освіта також формує соціальний капітал, покращуючи міжособистісні відносини, співпрацю та взаєморозуміння в суспільстві. Це може призвести до зниження соціальної напруги та підвищення якості життя. Культурні заходи, концерти та фестивалі можуть залучати туристів, що сприяє розвитку туристичної індустрії та створенню додаткових доходів для місцевих економік.

Інвестиції в музичну освіту сприяють загальному підвищенню рівня освіти, розширенню кругозору та розвитку критичного мислення. Освічені кадри більш затребувані на ринку праці та можуть сприяти інноваціям в інших галузях. Дослідження показують, що заняття музикою позитивно впливають на психічне здоров'я та загальний добробут людей. Це може знижувати витрати на медичне обслуговування та підвищувати продуктивність праці. У роботі «Інвестиції у мистецтво: як це працює в Україні», А. Смагіна зазначає, що музична освіта розвиває важливі навички, такі як дисципліна, наполегливість, креативність та комунікація. Ці навички корисні не лише в музичній сфері, а й в інших галузях економіки [5].

Високий рівень музичної освіти дозволяє створювати конкурентоспроможні культурні продукти, що можуть приносити доходи від експорту [6].

Рис. 1. Ключові аспекти економічної доцільності державної інвестиції в музичну освіту

Інвестиції в музичну освіту сприяють збагаченню культурного життя суспільства, що підвищує загальний культурний рівень населення та зміцнює національну ідентичність.

Можемо стверджувати, що економічна доцільність інвестицій у музичну освіту полягає в їхньому багатогранному впливі на економіку та суспільство. Вони сприяють розвитку креативної економіки, підвищують соціальний капітал, розвивають туристичну привабливість, покращують освітній рівень, здоров'я та добробут населення, розвивають людський капітал, збільшують експорт культурних продуктів та підвищують культурний рівень населення.

Освіта є одним з ключових чинників економічного розвитку та конкурентоспроможності країни. На думку Х. Набульсі, для забезпечення високої якості освіти та підвищення конкурентоспроможності випускників на ринку праці необхідно використовувати різні моделі та підходи до економічного обґрунтування інвестицій в освіту [4]. У контексті питання музичного мистецтва, ми виділили наступні моделі: модель людського капіталу, модель рендомізованих контрольованих випробувань, кластерний аналіз, модель витрати-вигоди, модель публічно-приватного партнерства, модель індикаторів якості освіти.

Розглянемо кожну з запропонованих моделей більш детально.

Модель людського капіталу розглядає освіту як інвестицію в розвиток навичок та знань, що підвищує продуктивність працівників та їхній потенціал заробітку. Серед переваг даної моделі можемо визначити наступні: підвищення продуктивності (освічені працівники здатні виконувати більш складні завдання та адаптуватися до нових технологій); збільшення доходів (вищий рівень освіти зазвичай корелює з вищими

заробітками); економічне зростання (підвищення загального рівня освіти сприяє економічному зростанню країни).

Інвестування в технічну та професійну освіту, що відповідає потребам сучасного ринку праці, може значно підвищити конкурентоспроможність випускників.

Модель рендомізованих контрольованих випробувань використовується для оцінки ефективності різних освітніх інтервенцій. Учасники випадковим чином розподіляються між групами, які отримують різні освітні програми або підходи. Переваги: забезпечує об'єктивну оцінку ефективності інтервенцій; результати можуть бути відтворені в інших умовах. Оцінка ефективності нових навчальних методик або програм підготовки вчителів з метою визначення найефективніших підходів для підвищення якості освіти.

Кластерний аналіз групує дані за схожими характеристиками для виявлення патернів та структур. Кластерний аналіз дозволяє розробляти освітні програми, орієнтовані на конкретні групи студентів з урахуванням їхніх потреб та особливостей та допомагає ідентифікувати ключові зони для інвестицій. Дана модель може бути використана з метою аналізу успішності студентів з різних соціально-економічних груп для розробки цільових програм підтримки.

Аналіз витрат і вигод оцінює загальні витрати на освітні програми у порівнянні з їхніми довгостроковими вигодами. Переваги: економічна ефективність (дозволяє визначити найбільш економічно вигідні інвестиції в освіту); раціональне планування (забезпечує обґрунтоване планування освітніх бюджетів). Використовується з метою оцінки довгострокових економічних вигод від інвестування в ранню дитячу освіту порівняно з витратами на такі програми.

Модель публічно-приватного партнерства залучає приватний сектор до фінансування та управління освітніми проектами, що дозволяє розподілити фінансовий ризик і зменшити навантаження на державний бюджет. Переваги: залучення додаткових ресурсів (приватні інвестиції можуть значно збільшити обсяги фінансування освіти); підвищення якості (приватний сектор часто приносить інновації та ефективні методи управління). Приклад використання: створення спільних програм навчання між державними університетами та приватними компаніями для підготовки кадрів, що відповідають потребам ринку.

Модель індикаторів якості освіти (Educational Quality Indicators) використовується для моніторингу та оцінки результатів навчання, включаючи показники успішності студентів, рівень зайнятості випускників та зворотний зв'язок від роботодавців. Дана модель дозволяє вчасно виявляти проблеми та вживати заходів для їх вирішення та забезпечує постійне покращення якості освітніх програм.

Висновки

Використання різних моделей та підходів до економічного обґрунтування інвестицій в освіту є важливим для покращення її якості та підвищення конкурентоспроможності випускників на ринку праці. Кожна з моделей має свої переваги та може бути застосована в залежності від конкретних умов та цілей освітньої політики. Комплексний підхід до планування та інвестування в освіту, що включає оцінку витрат і вигод, залучення приватного сектору та використання об'єктивних індикаторів якості, сприятиме створенню ефективної та конкурентоспроможної системи освіти.

Список використаних джерел

1. Аналіз ринку праці в галузі музичне мистецтво 2021 рік. URL: <https://ukd.edu.ua/analiz-rinku-praci-v-galuzi-muzichne-mistectvo-2021-rik>
2. Бойченко М. А. Професійна підготовка майбутніх фахівців у галузі музичного мистецтва в Україні та Австрії: порівняльний аспект. URL: <https://artstudies.pdpu.edu.ua/index.php/artstudies/article/view/41>
3. Бріт О. Вплив соціально-економічних факторів на формування пропозиції праці фахівців з вищою освітою. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3875>
4. Набульсі Х. Сучасні модифікації моделі. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/12_2_2017ua/9.pdf
5. Смагіна А. Інвестиції у мистецтво: як це працює в Україні. URL: <https://rubryka.com/article/investytsiyi-u-mystetstvo/> (дата звернення: 21.06.2024).
6. Черкасов В. Основи наукових досліджень у музичноосвітній галузі. URL: https://cusu.edu.ua/images/files-2020/04/book_osnov_nauk_doslidj.pdf